У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 11. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го СІЧНЯ (JANUARY) 1970 No. 11. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 16 січня 1970

В АМЕРИЦІ

ГУБЕРНАТОР НЮ ЙОРКУ РОКЕФЕЛЛЕР хвалиться, що його підтримуватиме в цьогорічних виборах президент Ніксон. Рокефеллер промовляв на прийнятті в Губернаторському Клюбі в Ню Йорку в барокковій кімнаті в готелі Пляза і сказав: „Президент вестиме виборчу кампанію в мою користь, і, можливо, що навіть промовлятиме на республіканськім прийнятті в Ню Йорку, яке влаштується для збирання фондів". Рокефеллер заявив, що він підтримуватиме політику президента Ніксона всіми можливими засобами. Рокефеллер стверджував, що хоч Республіканська Партія менша від Демократичної, вона в останніх 28-ох роках мала свого губернатора впродовж 24-ох років.

ЮДОЛЛ ТВЕРДИТЬ, ЩО ЗСА МУСІТИМУТЬ обмежити темп свого збільшення та збагачення, якщо не схочуть знищити корисніумови для здоров'я свого населення. Юдолл — це колишній секретар внутрішніх справ за президента Кеннеді і Джансона. Він стверджує, що ЗСА представляють 6 відсотків населення всього світу, але вони споживають від 35 до 50 відсотків тих світових ресурсів, яких не можна відновити. „Коли ми не обмежимо „споживання" своїх достатків, цілий світ обуриться проти нас" — казав Юдолл, і закликав американців, щоб „злізли з того поїзда, який так жене вперед до рекордів. Треба щадити природні ресурси, бо їх забракне і не можна буде їх випродукувати".

В НЕДІЛЮ 18 І В ПОНЕДІЛОК 19 СІЧНЯ МОЖНА буде бачити комету Таґо - Сато - Косака на південному обрії, кілька ступнів над Землею. Ця комета називається за прізвищами японських астронавтів, які її відкрили. Про це повідомляє д-р Брасн Марсден із Смитсонської Астрофізичної Обсерваторії в Кембріджі, Массачусетс. Ця комета буде ясна на обидвох узбережжях, східнім і західнім, головним чином в тих районах, де не буде міського освітлення. Очевидно, що комету видко буде тоді, коли не буде захмарення.

АСТРОНАВТИ „АПОЛЛО 12" ЗВІТУВАЛИ про свою подорож до Місяця колишньому президентові Линдонові Б. Джансонові на його фармі в Джансон Си939, Тексас. Астронавти Чарлз Конрад, Ричард Ґордон і Ален Бін із дружинами відвідали колишнього президента та інформували його про свої осяги під час подорожі на Місяць. Робили вони це згідно з суґестією, яку їм піддав президент Ніксон.

ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ МАЄ ПОЧАТИСЯ 1-ГО КВІТНЯ, як про це повідомило Бюро перепису населення. Представник Бюра гадає, що цьогорічний перепис населення включить два мільйони негрів, яких не доглянули в списі населення, що відбувся десять років тому — 1960 р. Члени цього Бюра ведуть освідомну працю в тому напрямку, що кориснішe для негрів буде тоді, коли всі будуть списані під час перепису населення. 65 відсотків голов американських родин не будуть бачити переписувачів в своїх домах, бо вони дістануть формуляри, які матимуть виповнити та переслати поштою. Кожна родина дістане окремий формуляр із 32 запитами, виповнення яких триватиме 20 мінут.

У СВІТІ

ЯПОНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ОБРАВ 297 голосами на приявних 481 посла знову лідера переможної в останніх виборах Республікансько - демократичної партії Ейсаку Сато на прем'єра Японії. Названа партія здобула в останніх виборах 288 мандатів у 486-членному парляменті. Міністром закордонних справ залишився Кіічі Аічі, зате „генеральним директором оборонної аґенції", насправді міністром військових справ став 51-річний Яйґіро Накасоне, прихильник відбудови японської збройної сили, на яких Японія могла б спирати свою безпеку, незалежно від союзу з Америкою.

ЧЕСЬКЕ „РУДЕ ПРАВО" ЗААТАКУВАЛО за іменем колишнього генерального секретаря компартії Александра Дубчека, як творця „правого центру" та закликало до дальшої боротьби проти „правих і антисоціяльних тенденцій". Цей офіціоз чеської компартії таврував теж за іменем колишніх близьких співробітників Дубчека й членів Президії компартії — Франтішека Кріґеля і Йосифа Смрковського. Обидвох вже давно „вичищено". Появилися сумніви, чи Александер Дубчек, якого призначено на амбасадора до Туреччини та який проте ще не виїхав туди, взагалі обійме те своє нове становище.

У БЕЛЬҐІЇ РОЗПОЧАЛИ слідство, чи справді Америка перевозить до бельґійських портів різну зброю із своїх складів у Західній Німеччині та навантажує її в бельґійських портах на ізраїльські кораблі. Бельґійські урядові чинники встрянули в цю справу після того, як один бельґійський часопис оприлюднив світлину з навантажування на ізраїльський корабель гармат американської продукції. З бельґійського міністерства закордонних справ заявлено, що Бельґія не проголошувала „ембарґа" на вивіз зброї.

КАНАДА Й ІТАЛІЯ ПРИЄДНАЛИСЬ до тих членських держав Атлантійського Союзу (НАТО), які поставили за передумову своєї участи в запропонованій Совєтами панервопейській „конференції безпеки" — зліквідування конфлікту довкола Берліну та „обопільну й збалансовану редукцію" збройних сил в Европі. Норвеґія, Данія Ісляндія та подекуди Голляндія й Бельґія є за участю в такій конференції без ніяких передумов.

ЛИВАНСЬКІ ВЛАСТІ ЗВІЛЬНИЛИ 26-річного француза Кристіяна Бельона, який стероризував був в минулу п'ятницю пільота американського пасажирського літака між Парижем і Римом і скерував його до столиці Лівану Бейруту. Бельон висловлювався з великим призирством про Ізраїль та заявив себе приятелем Ливану. Літак і пасажирів повернено вже Франції. Бельон нібн хоче теж туди вертатися, але не знає, чи там не заарештують його і не судитимуть. Пишуть, що він замолоду лікувався у психіярів.

ФІЛІППІНСЬКИЙ МІНІСТЕР КАРЛЬОС РОМУЛЬО НАТАВРУВАВ американських сенаторів Дж. В. Фулбрайта і Стюарта Саймінґтона, які своїм переслухуванням свідків і своїми заявами у справах американської допомоги Філіппінам, Тайлендові і Південній Кореї породили дуже некорисну для Америки реакцію в тих країнах і в цілій вільній Азії. Карльос Ромульо, який був президентом Генеральної Асамблеї ОН і головою Ради Безпеки ОН користується великим міжнародним авторитетом і його виступ компромітує тих сенаторів.

ПРОБЛЕМИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ҐЛЬОБАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ ОДНОДЕННОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ДЛЯ РЕДАКТОРІВ У ДЕРЖАВНОМУ ДЕПАРТАМЕНТІ

Вашинґтон. — Південна Америка і Далекий Схід, Европа і Близький Схід, Африка і зокрема Біяфра, політика, соціяльні справи й економія, роззброєння й оборонні альянси, американське становище до совєтсько-китайського конфлікту та десятки інших проблем ґльобальної американської політики були предметом одноденної конференції для редакторів і радіокоментаторів, яка відбулася тут в Державному Департаменті в четвер, 15-го січня. Проблеми ці з'ясовували, відповідаючи опісля на запити редакторів, найвищі урядовці Державного Департаменту, з державним секретарем Вілямом П. Роджерсом та державним під-секретарем Еліотом Ричардсоном на чолі.

„ЛЮДИНА З МІСЯЦЯ" МОДЕРАТОРОМ КОНФЕРЕНЦІЇ

Конференція, в якій взяло участь близько тисяча редакторів і радієвих та телевізійних коментаторів з цілої Америки, в цьому і представники видань УККА, „Америки", „Шляху" і „Свободи", відкрив та був на ній модератором новонайменований асистент державного секретаря для публічних справ, герой історичної виправи „Аполло 11" на Місяць, Майкел Коллінс. Він перший привітав редакторів, заявляючи, що з власного досвіду, зокрема з досвіду своєї недавньої поїздки по світі, знає важливість доброї і вірної поінформованости людей. В дальшому конференція відбувалася на базі виключно інформації, себто редактори мають право подавати все, про що була мова, але не повинні приписувати цих інформацій поіменно поодиноким референтам, що ці інформації подавали. Кожний з референтів насамперед упродовж якої півгодини з'ясовував справу й опісля відповідав ще на запити редакторів. На конференції були з'ясовані м.ін. такі справи:

„ДІЯЛОГ" МІЖ УРЯДОМ І ПУБЛІКОЮ

Конференцію скликано на те, щоб безпосередньо і краще, за посередництвом крайових засобів комунікації, поінформувати американський нарід про проблеми американської закордонної політики. Цей „діялоґ" між публікою і Урядом поважно поліпшився вже в першому році урядування президента Ніксона. Справа війни у В'єтнамі може послужити прикладом непоінформованости публіки. В минулому році багато дечого вияснено. Уряд не робив ніяких обіцянок, яких не міг би додержати, не пророкував, але говорив правду, всю правду, за винятком тих заходів, що могли б порушувати національну безпеку. Це саме відноситься і до інформацій про американську політику в інших частинах світу.

БІЯФРА

Сьогодні в осередку публічної уваги є Біяфра. Агонія громадянської війни в Ніґерії вже майже закінчена. Тепер очі світу скеровані на потребу і можливість допомоги мільйонам нещасливців у Біяфрі, яким загрожує голодна смерть. Америка поставила до розпорядження ніґерському урядові необхідну кількість харчів і медикаментів та засоби для їх перевезення. Треба розуміти, що кожний уряд, у цьому випадку ніґерський, виїмково вразливий на такі проблеми, має свої амбіції та рахується з публічною опінією світу. Крім харчів, медикаментів і транспортових засобів, Америка приготовила та в кожній хвилині готова перевести на знищений війною та загрожений голодом і недугами терен Біяфри також „мандрівні шпиталі". Не робить вона цього з жадних інших, але виключно гуманітарних міркувань.

ПІВДЕННА АМЕРИКА

Країни Південної Америки та їх проблеми і їх взаємини з ЗСА можуть послужити прикладом помилкової поінформованости. Ми в ЗСА звичайно уявляємо собі південного американця, як чи фармерського робітника, що дрімає під широким сомбрером біля свого сола, або як вишукано зодягненого кабаллера, якого цілий світ не обходить, за виїмком його самого. З другого ж боку, південні американці уявляють собі „єнка", як товстого, обладованого долярами індустріяліста, що тільки і дбає про те, якби збільшити своє майно. Такий фальшивий взаємний образ і є причиною багатьох труднощів і непорозумінь. Цей образ треба змінити. Ніхто не може виконати для другого так добре будь-якого завдання, як для себе самого. На цьому базується американська політика відносно південних сусідів. Америка свідома, що країни Південної Америки ще бодай впродовж якої декади потребуватимуть помочі. І вони цю поміч дістануть. Америці залежить на тому вже хоч би тому, щоб піднести життєвий стандарт народів Латинської Америки. Бідний завжди заздрить, а то й ненавидить багатого. Ситуація може цілком змінитися, як всі будуть багаті.

ПЕРЕХОДОВИЙ ЧАС В ЕВРОПІ

Европа переживає тепер переходовий час. Після другої світової війни американські впливи в Европі були домінуючі. Цей час минається, як і минається спаяність і солідарність совєтського бльоку. В такому переходовому періоді трудно жити і трудно вести закордонну політику. Насамперед треба розвіяти побоювання, що Америка впродовж найближчої декади може цілком відв'язатись від европейської політики та вернутись назад до ізоляціонізму. Це вже ніколи не станеться. Америка нерозривно зв'язана з тим континентом політично й економічно. Вона зв'язана з Европою спільними інституціями, між якими на першому місці є НАТО. Навіть в останньому році появилися книжки і статті, мовляв, НАТО сьогодні зайве, бо ведуться безпосередні розмови з СССР. Та це справи не змінює. Було б великою помилкою з легким серцем позбутися установи, якій треба завдячувати мир упродовж останніх 25 років. Без НАТО постала б порожнеча, яка могла б заохотити Совєтський Союз, щоб він її виповнив. Така „порожнеча" в переходовому часі тим більш небезпечна, що совєтська політика непередбачлива. Тому НАТО й надалі залишиться базою американської політики в Европі, хоч, очевидно, відповідно достосованою до нових потреб і вимог. Дугрою такою установою є Спільний Европейський Ринок, хоча Америка до нього формально не може належати. Президент Ніксон минулого року виразно потвердив, що ЗСА підтримують цей Спільний Ринок та бажали б, щоб до нього належала також Англія. Проте, Америка не буде нікому накидувати своєї думки. Домінантним чинником в европейській політиці ЗСА в найближчій декаді будуть американсько-німецькі відносини. Сьогодні в Бонні є новий уряд з канцлером Брандтом, до якого Америка має повне довір'я. Теперішньою ціллю нового німецького уряду є наладнати відносини і взаємини із Східньою Німеччиною. Америка може тільки побажати успіху в цих намаганнях. Сьогодні Німеччина є найбільш динамічною країною в Европі і її вплив на дальший розвиток европейських відносин може бути рішальний.

СОВЄТСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ

Америка затурбована погіршуванням відносин між Совєтським Союзом і комуністичним Китаєм. Стурбованість зрозуміла, бо конфлікт заіснував між двома могутніми державами, які розпоряджають атомовою зброєю. Америка не вмішується і не думає якнебудь встрявати в цей конфлікт, ані ставати по будь-якому боці, як і не має бажання бути тим третім, що міг би з цього конфлікту скористати. Відновлення американсько-китайських розмов у Варшаві в жадному разі не можна інтерпретувати як інтервенцію в тому конфлікті і Совєтський Союз повинен здавати собі з цього справу. Якесь наладнання відносин між Вашинґтоном і Пейпінґом є в американському інтересі, а сварня між Москвою і Пейпінґом є їхньою справою.

СХІДНЯ ЕВРОПА

У плянуваннях американської закордонної політики відносно Европи, Східня Европа займає далеко не останнє місце. Ситуація в тій частині Европи поважно зміняється. Сам совєтський уряд посередньо визнає, що встановлена там економічна система не є ефективна і вимагає реформи. Недавній досвід з Чехо-Словаччиною доказує, що й політична система там поважно захитана

(Закінчення на стор. 3-ій)

Лідер Біяфри оскаржує Ніґерію у плянуванні ґеносиду — ЗСА помагають потребуючим

Женева. — У Женеві в Швайцарії оприлюднено текст заяви лідера Біяфри, генерала Одумеґву Оюґву, в якій він закликає світ, однаково держави, як міжнародні добродійні організації, щоб вони не допустили до масового винищення біяфрійців переможною Ніґерією. Мовляв, ніґерський уряд генерала Якубу Ґовона спустив „залізну заслону" довкола території Біяфри й не допускає туди міжнародних чинників ані преси, щоб могти безкарно й засекречено винищити її населення. Те своє звернення Оюґву переслав з невиявленого місця його перебування на африканському континенті. Аґенція для публічних зв'язків „Маркпресс", яка передала до швайцарського радіо і преси те звернення, запевняє, що воно автентичне. Тим часом в столиці Ніґерії Ляґосі наступник Одумеґву Оюґве на становищі командира збройних сил Біяфри, шеф їхнього штабу, полковник, чи пак генерал Філіп Еффіонґ, склав особисто на руки голови Ніґерії Якубу Ґовона заяву льояльности супроти Ніґерії, як одностайної держави, та заявив, що „республіка Біяфра перестала існувати". Ген. Якубу Ґовон обняв його і запевнив, що всі біяфрійці, які складуть зброю чи зголосяться на свої давні службові позиції — будуть трактовані, як „брати" і ніяких репресій супроти них не буде. Про ситуацію на території колишньої Біяфри є суперечні вістки — оптимістичні й дуже песимістичні. Заступник державного секретаря Е. Л. Річардсон перестерігав у четвер 15 ц. м. у розмові з журналістами у Вашинґтоні проти виконування будь-якого натиску на уряд Ніґерії, звернувши увагу, що ніґерський уряд, наприклад, просто виключив Францію від будь-якої допомогової акції для потребуючих в Ніґерії, чи пак на території колишньої Біяфри. Річардсон підкреслив, що Америці йдеться про ефективну допомогу, а не про заслуги чи престиж. Водночас він покликався на заяви голови Ніґерії генерала Якубу Ґовона, що супроти біяфрійців не буде ніяких репресій і що ніґерський уряд покищо розпоряджає достатніми запасами харчів, і ствердив, що нема підстав піддавати під сумнів добру волю того ніґерського лідера. — До Ляґосу наспівають, головно з Британії, десятки вантажних авт для перевозу харчів в голодні райони

Паризька конференція про В'єтнам існує ще тільки формально

Париж. — 50-те з черги засідання Паризької конференції про В'єтнам, яке відбулося в четвер 15 січня, потвердило повну її невдачу. Діючий голова північно-в'єтнамської делеґації, Га Ван Ляв, заявив, що плян президента Ніксона про „в'єтнамізацію" В'єтнамської війни й ступневе відкликування військ ЗСА не може вдатися, бо не будуть виконані подані ним три передумови того пляну: поступ на Паризькій конференції, зменшення боїв у В'єтнамі й здатність південно-в'єтнамських військ. Тим самим Північний В'єтнам офіційно ствердив, що ані на Паризькій конференції не буде поступу в напрямку до замирення, ані теж Північний В'єтнам не зменшить свого воєнного натиску. У відповідь голова американської делеґації Філіп Габіб точка за точкою виказував нелогічність, недоречність і несприйнятливість комуністичних ультимативних вимог і всього комуністичного становища в справі замирення. За найпершими коментарями — після того засідання було б логічно, коли б Америка відкликала свою делеґацію і коли б Паризька конференція розійшлась, ствердивши свою невдачу. Однак виключно тільки з уваги на світову опінію і з уваги на теоретичну можливість, що комуністи все ж одного дня змінять своє становище, ЗСА залишаються на конференції, яка звелася до виголошування обома сторонами монологів.

Лерд повідомляє, що зменшення видатків на оборону спричинить безробіття 1,250,000 осіб

Вашинґтон. — Секретар оборони Мелвін Р. Лерд заявив на пресовій конференції, що зменшення оборонного бюджету зліквідує 1,250,000 варстатів праці і тому таке саме число військовиків і цивільних осіб втратять працю. Цивільні особи втратять працю в різних військових аґенціях та в тих промислових заведеннях, де вони працюють для оборони. Зменшення оборонного бюджету спричинить і зменшення продукції зброї. Лерд відмовився подати числа в цій справі, але урядовці з Департаменту Оборони вияснили, що Уряд плянує до 30-го червня 1971-го року зменшити стан збройних сил на 600,000 вояків; редукція цивільних працівників в Департаменті Оборони винесе — 150,000. Коло 500,000 робітників втратять працю в промислах, що працюють тепер для оборони. В промові в Лос Анджелес Лерд виявив, що до кінця цього фінансового року — 30 червня 1970, число збройних сил цієї країни зменшиться на 300,000 вояків. Це є на 35,000 більше від того числа, яке раніше подавали з Департаменту Оборони.

Сповільнено темп економічного збільшення

Вашинґтон. — Департамент Торгівлі повідомив 15-го січня, що, згідно з тимчасовою оцінкою, темп збільшення економіки ЗСА в четвертій чверті минулого року сповільнився так, як це плянував Уряд на це, щоб поборювати інфляцію. Крайова продукція (це значить вартість випродукованих товарів і вартість виконаної праці) в четвертій чверті 1969 становила 953.1 більйона долярів, збільшившися в тій чверті тільки на 10.3 більйона дол. Це було найменше збільшення в одній чверті від 1967-го року. В цілому 1969 році крайова продукція збільшилася на 66.5 більйона дол. Головним чинником, який спричинив сповільнення збільшення економіки був менший вклад фінансів в інвестиції в різні бизнеси. І це вважається доказом на це, що темп збільшення економіки дійсно зменшується, що повинно спричинити в недалекому часі зменшення індексу цін. Директор Першого Пенсилвенійського Банку Джан Р. Бонтінґ передбачає, що в 1970 році не буде економічної знижки, але буде зміна в економічній політиці Уряду.

В Західній Німеччині опозиція гостро критикує канцлера Віллі Брандта

Бонн. У західньо-німецькому парляменті — бундестаґу — лідер сильної християнсько-демократичної опозиції, колишній канцлер Курт Ґеорґ Кізінґер гостро критикував соціялістичного канцлера Віллі Брандта за його примирливі супроти комуністів жести й доказував, що його політика компромісів супроти Східньої Німеччини засуджена на невдачу. Віллі Брандт і міністер закордонних справ Вальтер Шеель сиділи під час промови Кізінґера з похмурими і зажуреними обличчями. Східньо-німецький диктатор Вальтер Ульбріхт заповів на найближчий понеділок відповідь на пропозицію Віллі Брандта розпочати негайно спільну конференцію без ніяких передумов та на заяву Брандта, що Західня Німеччина не визнає суверенности Східньої Німеччини. Припускають, що у взаєминах між Західньою і Східньою Німеччиною прийде знову зворот на гірше і що здійсниться передбачування Кізінґера. Брандт і прихильники примирливої супроти комуністів тактики розраховують на те, що Ульбріхт залишиться ізольованим, бо всі інші сателітські держави переговорюватимуть з Західньою Німеччиною.

Спеціялісти зізнають про шкідливість піґулок для контролі народин

Вашинґтон. — Спеціяліст лікар д-р Джеймс Вайтло із Сан Хозе з Каліфорнії, зізнаючи перед Сенатською Підкомісією в справі монополів ствердив, що 10 відсотків тих жінок, які зажиють піґулки для контролі народин, стратять плідність яка в одного відсотка стає досмертною. Він сказав, що ні одна жінка не сміє користати з тих піґулок, коли вона ще плянує бути матір'ю. Головою цієї Пікомісії є сенатор демократ Нелсон із Висконсин. Визначний спеціяліст в цій справі д-р Рой Герц твердив, що піґулки для контролі народин є ще і тепер в стані дослідів, хоч їх уживають вже від кількох років. На думку цього лікаря треба зокрема трактувати кожну жінку, яка шукає поради в справі піґулок для народин. Тепер коло 8.5 мільйона жінок в ЗСА користується цими піґулками. Складники цих піґулок, випробувані на різних тваринах, виявляють шкідливі наслідки. Д-р Герц твердив, що піґулки дійсно контролюють народини, але і певним є те, що вони деколи спричиняють згусток крови, який деколи спричиняє і смерть пацієнтки. Інший спеціяліст д-р Едмонд Кессовф твердив, що орган Американського Лікарського Товариства не інформує докладно про ці піґулки, а фармацевтичні фірми, які продукують піґулки для контролі народин, в своїх інформаційних поясненнях нічого не говорять про риск, на який наражаються ті, що заживають піґулки.

„Українець в Австралії" виходить 15-ий рік

Кобурґ, Вікторія. — Тижневий часопис „Українець в Австралії" вступив з початком 1970 року в 15-ий рік свого видання. Часопис виходить, як „український незалежний двотижневик в Австралії", його можна не лише передплатити, а й придбати на залізничних станціях у кіосках у кількох містах країни, де є більші скупчення українців: у Мельборні, Сіднеї, Брізбені та ін. На виданнях не зазначено прізвищ чи складу редакції. Тижневик інформує про життя української спільноти в тій країні, про працю СКВУ, УНРади, та ін. установ і організацій, подає вістки про діяльність обох історичних Церков українського народу; під не частими передруками особливо важливих чи цікавих матеріялів подає джерела; чимало уваги присвячує діяльності Центральної Шкільної Ради, Союзові Українських Організацій в Австралії, молодечим організаціям. Виходить на 8 сторінках. Передплата „Українця в Австралії" становить три дол. річно, від початку 1970 р. чотири долярі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вашингтон, Москва, Пейпінг

Коли Москва погодилася на конференцію в справі редукції деяких родів стратегічної зброї, то комуністичний Китай добачив у цьому ще один доказ „злигування" Москви з Вашингтоном — на протикитайському фронті. Світлина, як Владимір Семьонов цокається чаркою шампану з Джералдом Смітом у Гельсинках, в Фінляндії, стала неначе документальним актом оскарження збоку комунокитайського пропагандивного апарату, що СССР і ЗСА „оточили" Китай і підготовляють проти нього війну. Коли ж комуністичний Китай погодився відновити з Америкою безпосередні розмови на амбасадорському рівні у Варшаві, то совєтська преса принесла це, як сумну сенсацію, що ось китайські „догматики" замирюються з американськими „імперіялістами" для спільного нападу на Сов. Союз...

Цей острах проти „оточення" існує і в Москві, і в Пейпінгу, при чому в очах кожної з тих двох комуністичних держав Америка є найгрізнішим противником, який замикає ворожe „коло" — супроти Китаю від Тихого океану, а супроти СССР — від Атлантику. „Тайм" з 15 січня пригадує книжку Гаррісона Солсбері „Війна між Росією і Китаєм", в якій він говорить про „параноїдальний страх" кремлівських володарів, що Америка може стати союзником Китаю і спільно вдарити на совєтську імперію.

Ясно, що при совєтсько - китайському напруженні ситуація Америки вигідна. Це напруження корисне Америці хоч би тому, що ані Москва, ані Пейпінг не зважуються на протиамериканські провокації, коли не мають забезпеченої власної „спини". І тому правильною є політика американського Уряду — зберігати бодай зовнішній вигляд „співіснування" з двома тими атомовими комуністичними потугами. Найгірше було б, якби ті дві потуги настільки вирівняли взаємні розбіжності, що могли б створити спільний фронт — проти Америки. Пригадаймо, що така ситуація вже існувала під кінець життя Сталіна, і що тоді єдиною гальмою для войовничих затій Москви й Пейпінгу було ствердження американськими лідерами, що американська збройна потуга достатoчно сильна, щоб розбити одночасно ті обидва комуністичні центри.

Відносини у світі крайньо ненормальні. Коли єдиною гарантією миру є страх перед війною — то цей мир спертий на неморальних і крихких основах.

Відновлення атак

Мова про країни з комуністичним режимом — Китай і СССР, з населенням у 800 мільйонів та в 240 мільйонів і з спільним кордоном довжиною понад 4 000 кілометрів. Після минулорічних гарячих сутичок на прикордонні ніби все на якийсь час затихло. Москва ужила різних заходів, щоб коли не залагодити, то бодай притишити й зам'яти назріваючий конфлікт. До Пейпінгу на переговори відлетів В. Кузнєцов з міністерства закордонних справ СССР. Переговори, однак, ні до чого не довели й довести не можуть, бо червоний Китай далі залишається голодним Китаєм, а червона Росія далі не бажає віддати „комуністичному братові" загарбані ще за царизму велетенські китайські території.

Як повідомляли московські газети та й підголоскова „Радянська Україна" з 10 січня, в новорічних числах таких провідних у Китаї газетах, як „Женьмінь Жібао", „Цзе Фанзюнь Бао", в журналі „Хунці", надруковано „особливо злісні антисовєтські в и х в а т к и". Совєтські газети аж 10-11 січня наважились повідомити коротко „совєтський народ" про те, що, „підігріваючи шовіністичні настрої і воєнну психозу, маоїсти продовжують антисовєтські наклепи... У районах, приляглих до кордонів СССР, пропагандисти з військових частин, не зважаючи на погоду і час, обходять села і стійбища, роз'яснюють населенню найновіші вказівки Мао". А в тих найновіших „вказівках" говориться, між іншим таке: „Не бійтеся труднощів, не лякайтеся бід! Готуйтеся на випадок голоду і війни!"

В московській і китайській пресі відновилися за останні дні гострі атаки й протиатаки, взаємні обвинувачення й навіть погрози. Відомо, що Китай перевозить свої атомові інсталяції подалі від СССР, до Тибету, щоб їх не могли відразу знищити совєтські ракети. Відомо теж, що в СССР створено спеціяльну військову округу на території, прилеглої до Китаю.

Це тільки потверджує агресивно - імперіялістичний характер комуністичних систем і розвіює леґенду про „комуністичну сім'ю". Комуністи мусять когось завойовувати, а як немає нікого іншого чи слабшого під рукою, то завойовують самі себе.

Степан Женецький

НАЦІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В СССР

Москалі стають меншістю

Як повідомила совєтська преса, в СССР почався перепис населення. 550.000 переписувачів ідуть від хати до хати, щоб зареєструвати біля 240 мільйонів жителів червоної московської імперії. Зібрані дані перевірять 100.000 контролерів і передадуть на компютори у Москві, звідки вийдуть статистичні колюмни, які виявлять загальний стан населення.

Західні знавці Совєтського Союзу передбачають, що з цьогорічного перепису вийде — разуміється, якщо не пофальшують переписних даних — дуже неприємний для Москви факт: виявиться, що москалі вже не творять в СССР більшість населення.

Такий демографічний стан СССР, очевидно, дуже турбує ватажків Кремлю. Збіґнєв Бжезінскі, професор Колюмбійського університету, один з кращих знавців Совєтського Союзу, твердить, що є незаперечні познаки, що національна свідомість неродів, які вже творять більшість населення СССР, зростає так само скоро, як зростає їхнє число.

В останніх кількох роках, пише він, українці і кримські татари відверто протестують проти заперечування їхніх етнічних прав. Загально припускається, що половину політичних в'язнів в СССР, яких тримають у концтаборах, творять, за совєтською термінологією, „буржуазні націоналісти", тобто члени поневолених народів. Знавці совєтських відносин твердять, що посилення міжнаціонального тертя буде для СССР одною з найбільших внутрішніх проблем в останніх роках цього століття. Збіґнєв Бжезінскі вважає, що в найближчих десятиліттях національна проблема в СССР матиме більше політичне значення, ніж расова проблема в ЗСА.

Економічна нерівність совєтських республік

В теорії СССР побудований на концепції національного плюралізму. Совєтська пропаґанда постійно представляє скісноохих татар, ясноволосих естонців, оливношкірих азербайджанців та червонощоких москалів, які, побравшися за руки, маршують до комунізму. Але на практиці всі підсовєтські народи хоч і маршують разом, розуміється, під московським батогом, та не всі мають однакові права.

За першу половину 1969 року тільки 7 з 15 совєтських республік мали приріст в загальній промисловій продукції. Тільки в 4-ох з усіх республік пересічно 1.070 рублів (1.188 дол.) річного прибутку припадає на голову населення. В усіх інших республіках він значно нижчий.

Західні спостерігачі завважують пов'язання між економічними відносинами і національними почуваннями. Одною з причин, чому індустрія на Схід від Уралу виконала в останньому році тільки 65% пляну, було те, що автохтонні робітники не хочуть працювати під керівництвом „імпортованих" з Росії директорів і техніків.

Міжнаціональні тертя

Західні спостерігачі помічають образливо - зневажливе відношення москалів до поодиноких національностей СССР. Про це читаємо в цікавій статті „Совєтський Союз: не дуже мовчазна більшість", надрукованій в журналі „Нюзвік" з 12 січня 1970 року. Великороси (тобто москалі), читаємо там, зовсім не приховують такого відношення до не-російських народів. Від „хохол" для українців, „чорнозадий" для азербайджанців до „йолдаш" (жовта людина) для національностей Центральної Азії москалі мають образливі назви для кожної підсовєтської національности і етнічної групи.

При цьому москалі переконані, що національні меншини в СССР або живуть краще, як вони, або менше працюють, як вони. Москалі нарікають на грузинських селян за те, що вони літаками привозять помідори і грушки на ринки російських великих міст, щоб скористати з тамошніх вищих цін; мешканцям Центральної Азії заздрять, що, мовляв, вони більше користають з розбудованої там індустрії; українців недолюблюють за те, що, мовляв, захопили у свої руки забагато влади в Москві.

Розвал СССР почнуть українці

Джан Дорнберґ, кореспондент згаданого журналу „Нюзвік" в Москві, пише, що якщо колись прийде до зудару між москалями і не-російськими народами, то найправдоподібніше станеться це в Україні. Із 47 мільйонами населення, пише він, з 232.000 кв. миль території Українська Совєтська Республіка є п'ятим щодо величини европейським членом Об'єднаних Націй. Крім того, пише Дорнберґ, український націоналізм сильно закорінений в культурних і економічних д о сягненнях. Це ж Київ був центром середньовічної руської (у автора „рашен") цивілізації; українці є спадкоємцями високоякісної літератури, створеної в XIX ст. Економічно Україна є самовистачальною. Крім того, що Україна є шпихлірем Европи, вона також багата на копалини — залізну руду, вугілля, нафту, манґан і титаній.

Хоч усім 15 совєтським республікам належить право за конституцією виступити з СССР, пише Дорнберґ, Україна має найбільше підстав стати на власні ноги і бути незалежною державою. І це є, мабуть, причиною того, що українські націоналісти такі настирливі в домаган-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Р. Рахманний

УКРАЇНА НА ГРАНІ 1970 РОКУ

(3)

Пісок і камінь

В цьому саме й криється слабкість позицій українських вільнодумців перед обличчям власного суспільства і перед обличчям чужоземної освіченої громадськости. Бо морально вони сильні тим, що зважилися висунути на прилюдний розсуд українське питання і зробили те, що повинна б робити давно Комуністична Партія України і врешті „уряд" УССР. Світ спостеріг цей подвиг молодих українців 1960-их років і, разом з їхніми земляками та українськими емігрантами, схилився в пошані перед ними.

Але, не зважаючи на цю їхню моральну силу, українські вільнодумці насправді стоять на піску т. зв. радянської ідеології, конституційної слабкости УССР і безвільности партійних республіканських діячів Києва. Бо ці керівники (а втім, ціла партійна піраміда в УССР) є слухняними виконавцями наказів, що надходять з московського центру. Київські партійні керівники та уряд УССР навіть не мають відваги обпертися на збуджену культурну, громадську і політичну думку України — на мільйони своїх громадян, що є успішними виборниками в кожній галузі державного життя. Ці керівники без слова протесту приняли негідне рішення поліційних чинників у Москві арештовувати українських патріотів і карати їх тюрмою та засланням за те, що вони прагнули зміцнення тієї форми совєтської державности. Нічого дивного, що навіть ці арешти, занотовані світовою пресою, не привернули уваги чужоземців до київського уряду, а тільки ще раз пригадали громадській думці світу, хто є справжнім господарем в Україні: чужинці-росіяни.

Тож оформімо наші дотеперішні міркування в тезу: державницька слабкість Української ССР — концепційна і реальна — є одним з головних факторів, які послаблюють українство і українську справу в світі.

Яким чином?

Поперше, Москва може без ніякого труду — прямо одним декретом! — зліквідувати сповидну державу - республіку підсовєтських українців, бо київські правлячі кола не діють згідно з інтересами українського народу і тому не мають підтримки в своєму власному суспільстві. Воно знає їх лише як партійних і військових клясократів — членів нової бюрократичної кляси в новій всеросійській в е ликодержаві. Москва знає цю внутрішню слабкість київського керівництва і Компартії УССР, тому й трактує їх легковажно.

Подруге, Москва залежно від своїх тимчасових потреб може кожночасно використовувати фірму УССР та київських верховодів для своїх дипломатичних завдань у 1970-их роках без уваги на те, чи це корисне чи шкідливе для української нації.

1970-ті роки позначаться примирливими настроями в світі та практичною політикою „рапрошменту" — зближення між урядами навіть таких непримирливих досі суперників, як СССР і Західня Німеччина, ЧССР і Західня Німеччина, Еспанія і комуністичні країни Східньої Европи, а далі — дві Німеччини. Не тяжко уявити собі атмосферу, в якій доведеться нам маневрувати скромним еміґраційним судном, що гідно несе на своїй щоглі прапор української суверенної незалежної державности. В тумані оманних надій на співіснування і розвинення торговельних стосунків українському організованому суспільству буде тяжче, ніж у 1960-их роках, доводити свій голос до вуха освіченої громадськости країн Заходу.

Не будучи песимістами, але просто з прагматичних мотивів поряд з цим мусимо передбачати можливість, що Москва — з метою остаточно зліквідувати загрозливу для її політики українську політичну еміґрацію та з метою розкласти національно свідоме організоване суспільство в країнах його поселення — висуне (тимчасово і в обмеженому обсягу) Українську ССР як неповноцінний підмет в царині міждержавних стосунків. Навіть той, хто обстоює право і потребу України на гідне себевиявлення в світі, мусить визнати, що такий крок Москви створив би скрутне становище для української національної справи в світі. Оскільки київський уряд і партійний центр УССР позбавлені твердого ґрунту у власному суспільстві, навіть частинне виведення УССР на міжнародний форум у реальних формах двох - трьох посольств чи важливіших консульств на практиці лише зміцнювало б московські позиції — в українському та чужоземних суспільствах.

Чому?

Поперше, таким чином підмуровано б фундамент совєтської псевдоспівдружности рівноправних націй, захитаної практичним застосуванням „доктрини Брежнєва" супроти сусідів Росії.

Подруге, українській політичній еміґрації та організованій українській громадськості в країнах її поселення вирвано б з рук головний козир, що ним вона успішно розбиває маску на обличчі московського імперіялізму, а саме тезу: У к р а ї н с ька ССР не діє як суверенна держава, то й ввесь Совєтський Союз є лише фасадом російської великодержавної політики.

Потретє, частина українців, які виростають як громадяни країн Заходу, могли б захитатись у своїх переконаннях і перейти на позиції т. зв. ідеального інтернаціоналізму чи т. зв. гуманного комунізму, бо, мовляв, совєтська система ґрунтовно перетворюється, і даремно поборювати її якщо існує справжня українська держава з власними посольствами, наприклад, у Польщі й Канаді.

Щоб не бути голослівним, пригадаю обставину: навіть писання українських вільнодумців з УССР — по своїй суті патріотичні й українські, але ідеологічно сторонні нам, спричинили недавно значне замішання в мисленні багатьох українських еміґрантів і поселенців, а декого здемобілізували психологічно. Тому серед нас пролунали голоси, що закликали нас не вмішуватися в справи України, бо, мовляв, там уже є такі українці, які самі зуміють збудувати чи перебудувати свою країну згідно „з існуючими там можливостями".

При наявності посольств і консульств УССР загроза для стійкости української політичної еміґрації та організованого українського суспільства поселенців на Заході була б подвійно велика. Незалежницький український табір втратив би чимало молодіжних сил, яких так чи інакше бракуватиме нам у цьому й наступному десятиліттях. Навіть без цього наступу Москви та її київських виконавців ситуація українських патріотів за кордоном буде складна: кампанія знецінювання української незалежницької державницької думки і діяльности совєтськими засобами масової інформації напевно триватиме далі. Досі вона не мала успіху, бо їй бракувало позитивного аспекту — совєтської державности на території України, щоб заповнити порожнечу, створену кампанією заперечення національної державности. З хвилиною виступу УССР на міжнародний форум у характері підметного чинника в міждержавних стосунках ця кампанія могла б стати справді небезпечною для всього українства закордоном і тих самостійників в Україні, які там є.

Висновки і перспективи

Підбиваючи підсумки, оформімо наші думки в короткі висновки:

— Протягом 1960-их років Україна виразніше зарисувалася в громадській думці світу, і то не лише як географічне чи культурне поняття, але й також як політичне ціле, як „новочасна державницька нація".

— Важливу ролю в цьому ділі відіграли молоді українці, які прийшли до голосу в Україні, як діячі української культури і як сміливі речники державницьких прагнень свого покоління.

— Поскільки культурні суспільні й національно-політичні процеси в Україні зазублювалися з аналогічними процесами інших національностей СССР (не виключаючи росіян), громадська думка світу могла легко сплутати цей український національний рух із всеросійськими тенденціями до т. зв. гуманізування совєтської системи правління. Цьому „помішанню язиків" принаймні частинно запобігли українські політичні еміґранти і організована українська громадськість у країнах свого поселення.

— Таким чином у 1960-их роках українська еміґрація в цілому показалася як єдиний надійний союзник українського народу, що в своїх державницьких прагненнях може розраховувати лише на власні сили і на підтримку своїх вірних синів і дочок, розкинутих по всьому світі.

— Поряд з політикою „зближення" між давніми т. зв. Сходу і т. зв. Заходу в 1970-их роках затискатиметься московський зашморг на шиях народів т. зв. соціялістичних країн Европи. Слідом за Чехо - Словаччиною вони знову стануть сателітами Москви. Це корисна обставина для українців, бо принаймні збоку сусідів українській нації не загрожуватиме безпосередня небезпека зростання їхніх апетитів на українські землі, як це було в випадку Румунії щодо Буковини. Тиск Москви на сателітні країни примусить їх ставитися до України принаймні невтрально.

— У 1970-их роках існує можливість дальшого звуження Москвою повновважень київського уряду і перетворення УССР в область Росії. Вже сама ця можливість відкриває перед українцями закордоном фланг російського імперіялізму, по якому треба вдарити швидко і безупинно. Але й існує можливість, що Москва захоче орудувати Українською ССР немов довбнею для удару по українській полі-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Дебютантки

Щоб не ширилось, як то кажуть, баламутство, зfaри зазначую, що тут мова мовиться не про чарівних дебютанток „Червоної Калини", Українського Лікарського Т-ва та інших партій чи організацій, які беруть в цьому сезоні активну участь в презентуванні вище згаданих смотриків. Нині я маю на увазі іншого типу дебютанток, що зробили нам під кінець минулого року велику приємність — задебютували перед читацькою публікою своїми літературними ластівочками, випустили в світ перші свої книжки: Уляну Любович, що видала у в-ві „Новий Шлях" у Канаді хвилюючі розповіді про життя в нелюдському СССР п. з. „Розкажу вам про Казахстан", і Десю Лисак, що надрукувала у в-ві „Свободи" свої фіялкові есеї п. з. „Терпкі пахощі", — до речі, не всі терпкі, попадаються й солодко-духмяні.

Поки ще критики-рецензенти сказали своє вагоміше слово про ці нові літературні появи, перший відзвук на них появився не в критичних оглядах, а в ...гумористичному журналі „Лис Микита". Наш знаменитий Еко, дай, Боже, йому багато здоров'я і передплатників, перший запримітив, що на українському письменницькому сузір'ї заблисли дві свіжі зірки і в різдвяному числі „Лиса" повісив книжки Десі Лисак і Уляни Любович на ялинку, в характері святкових дарунків. А щоб дівчатам самим не нудилось на ялинці, додав їм до кумпанії кавалера — Миколу Понеділка, з його „Зорепадом", та й ще докинув Докії Гуменну з її „Чотирма сонцями": тематика, як бачите, як у Докії, так і в Миколи Васильовича, — космічно-астральна, тобто дуже актуальна.

На порозі нового року хіба побажаймо якнайкращих успіхів у критиків, читачів, книгарів та видавців не лише нашим двом дебютанткам, але й усім колегам пера, що порадували нас своїми творами в минулому році чи подарують у біжучому. Не легка річ в наші часи видати книжку! Бо щоб видати книжку — треба видати гроші, від яких у нашого брата-літератора аж ніяк не переливається... Слава Богу, що серед нас ще знаходяться такі люди, що нишуть книжки, і такі, що їх читають, а навіть купують! А тих, покупців, не так уже мало, багато більше, ніж на пальцях обидвох рук!

Ви приємно здивовані, заскочені, а то й зворушені, коли до вас у книгарні звертається знайомий лікар з проханням: „Порекомендуйте мені, будь ласка, якусь нову книжку на дарунок для дружини"... А дружинонька сидить в авті, щоб поліцай не покарав „тикетом", і через шибу, на пальцях, показує, щоб купив дві, і то більшенькі!.. А тут отець-добродій з провінції — хотів купити на дарунок черепок, а там роздумався і купив книжку! І пара молодят, здається — недавно одружених, купили, — уявіть собі! — три томи „Волині" Уласа Самчука! Що ж це діється, люди добрі?.. Чи не починається в нас якийсь ренесанс культурного життя абощо?

І к е р.

Наталія Березовська

ЙОРДАН НАД ПРУТОМ

Хто з нас у цей святочний час не полине думками на Рідні Землі і не згадає, як то колись святкували ми Різдво Христове, Новий Рік, а закінчували Святом Йордану? Ардан, як колись казали в Коломиї — це одно з найвеличавіших свят нашої Української Католицької Церкви.

Йорданські свята припадали на зимову пору, коли ріки й потоки, часто скуті морозами, відігравали важливу ролю в обрядах. Свячення води на Йордан відбувалися не лише по селах, але й по містах, зокрема урочисто в Коломиї на ріці Пруті.

Коломия, оточена густою сіткою під національним оглядом чистих сіл на тлі карпатських гір, мала свій питомий характер і вигляд. Велика мурована церква св. Михайла, громадські, зокрема культурно-освітні установи, багато господарських станиць і своє міщанство.

На Йордан після Богослуження в церкві виходила, співаючи „Глас Господен", процесія з духовеством й хоругвами на чолі над Прут, де вже стояли вирубаний з льоду хрест і прибраний смеречиною престіл. Відбувалася коротка Богослужба і свячення води. Після того кожен набирав собі у прикрашену червоними ягодами калини та зеленим барвінком дзбанок свячену воду, яку пили вдома перед їдженням та благословляли нею доми та господарства.

Зараз по освяченні води священики кропили нарід водою, і ми, учениці Рідної Гімназії та Семінару, старалися бути на самому переді, щоб нас бачили наші отці катехити, а головно улюблений всіма о. Гриньовський. Він не жалів води, і кожна крапля, що попала на обличчя, відразу застигла в бурульку. Мороз тиснув, руки й ноги замерзали, але ніхто на це не звертав уваги.

Була це релігійна і національна маніфестація, яка своїм глибоким змістом і красою притягала не лише українців, але й чужинців.

За Австрії у цьому святі брали участь представники уряду і військо з оркестрою. За Польщі місцевий уряд запропонував був свою участь у Святі Йордану, але парох церкви св. Михайла не прийняв тієї пропозиції.

Похід з церкви йшов головною вулицею Собіського майже пів години над ріку Прут, співаючи коляди. В поході брала участь кінна бандерія з поблизьких сіл Печеніжина, Яблонова та інших. Хлопці та молоді ґазди, убрані в барвисту ношу, з топірцями в руках, виглядали гордо і самопевно на своїх гарно прибраних кониках.

Коли похід зближався над ріку, перед нашими очима розкривався чудовий образ: по другім березі Прута, на тлі гір, простягалися наші села — Сопів, Вербіж Вижній, Воскресінці, багате село Перерів, а далі Корнич та інші.

На селах Водохрища відбувалася до схід сонця, а що з міста похід приходив троха пізніше, то вже заставав над Прутом повно народу. Кольористі народні строї чудово відбивались на тлі білого снігу.

Свято Водохрищі сповнене багатством обрядів. Увечері перед Йорданом збиралась ціла родина біля стола так, як і на Святий Вечір. Молодь в той вечір ходила щедрувати-славити Христа Господа і Діву Марію, вітала господарів дому і їхню родину, бажаючи їм щастя, здоров'я, добра та багатства. А коли в хаті була вже старша дочка на виданні, тоді щедрували осібно для неї. Ось одна з таких щедрівок, котру я запам'ятала:

Ой там на горі, на високій,
пряла Марійка кужіль
високий.
Ой прийшов від ні
батенько її:
„Втвори, Маріє, двері
скляні". —
„Ой я не втворю,
вітру сі бою,
вітер повіє, кужіль розвіє".

І так по черзі приходила ціла родина, Марія „не втвирала". Коли ж прийшов милий, тоді вона йому відкрила, бо вітер не віяв і кужіль не розвіяв.

Пригадую Йордан в часі пацифікації, в 1930 році. У церкві відправа. Нараз бачу, що кілька студентів, які вже не раз сиділи в польській тюрмі, перешіптуються з деякими людьми. Служба Божа кінчається. Похід вирушає з церкви на чолі з маєстатичним деканом о. Русином. І що бачимо! Під церквою на чолі військового відділу стоїть польська оркестра і починає грати „Боже цось польскем". Та в тій хвилині студенти починають на цілий голос: „Бог ся раждає". Люди вмить зрозуміли ситуацію, і похід задержався на сходах. Всі, як один, голосно підтримують спів студентів. Це не був спів коляди, це був крик, це був наказ: забирайтеся, окупанти, з-під нашої церкви! Польська оркестра перестала грати, офіцер дав наказ, і військовий відділ відмаршував геть. Більше вже ніколи не приходили поляки під нашу церкву.

Пам'ятаю ще один Йордан. Рік 1940-ий. В церкві людей мало, відправа коротка. Скромний похід вирушив над Прут. Страх перед новим, ще гіршим окупантом, масові арештування не лише наших студентів, але й старших громадян в Коломиї відібрали охоту брати участь в цьому урочистому святі. Похід рушив з-під церкви бічними вулицями. Коротка відправа без хору, а по Водохрищі всі люди поспішили додому тими ж бічними вулицями, щоб обминути небезпеки, які чигали на кожному місці. В поході можна було завважити кількох старших жінок, одягнених у вбогі ватованки, з чайниками в руках, щоб набрати в них свяченої води. Образ цих бідних старих жінок ще більше пригнобив, і ніхто з нас не відчув того радісного настрою з попередніх років.

У 1941 році свячення води відбулось вже лише під церквою.

В Україні вже не роблять йорданських обходів не лише над ріками, але і в нечисленних церквах, які залишилися від руїнницької руки окупанта.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

УКРАЇНА НА ГРАНІ 1970 РОКУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тичній еміграції та поселенчих громадах.

— На всі ці можливості українська політична еміграція і організована громадськість мусять бути підготовані концепційно та організаційно. З дотеперішньої оборони конечно перейти в наступ з допомогою молодих кадрів. На дотеперішній московськкий блеф кинемо наш виклик („ту кол де блаф!"): або Українська ССР є справжньою державою совєтських українців, тоді нехай київський уряд діє як справжній уряд одної з народно - соціялістичних держав комуністичного бльоку, або УССР є тільки адміністраційно - економічна область російської великодержави, тоді нехай київські верховоди звинуть свій колоніяльний прапор і не баламутять чесних людей, своїх і чужих.

— Поскільки з України закиди на адресу українців закордоном, що вони, мовляв, поділені на розсварені суперницькі групи, варто б усім українським політичним центрам і угрупованням (при підтримці СКВУ) здобутися на один спільний виступ — маніфест до українського народу на рідних землях і громадської думки світу. В цьому політичному зверненні з'ясувати чітко мало відому істину: всі українці, які мають можливість виявити свою непримушену думку, прагнуть відновлення суверенної незалежної української держави, хоча вони не належать до різних груп чи середовищ. Світову громадську думку і нашу молодь в Україні та закордоном можна переконати в зрілості української нації лише таким наочним виявом нашої стовідсоткової згоди в цьому фундаментальному питанні.

1970-ті роки повинні стати декадою українського консенсусу — згоди перед обличчям скептичного чужоземного світу і допитливого молодшого покоління в Україні та закордоном. Щоб відроджена політична Україна вся стала під єдиним українським прапором суверенности і незалежности

ПІТСБУРЗЬКИЙ КОМІТЕТ ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ

— влаштовує —

для вшанування річниць січневих державних актів

САМОСТІЙНОСТИ і СОБОРНОСТИ УНР

ФОРУМ

на тему:

„МИ І УКРАЇНА"

Промовцями на форумі будуть:

А. БАТЮК, Голова Українського Робітничого Союзу

Р. Е. БАРАНЕК, Професор Політичних Наук, Університет Дюкейн

А. А. МАРТІН, Директор Бібліотеки Карнеґі

Головну доповідь виголосить:

Проф. Омелян Пріцак

Голова Комітету для Українських Студій при Гарвардському Університеті та Голова Наукової Ради Фонду Катедри Українознавства.

Форум відбудеться

в залі ГОТЕЛЮ РУЗЕВЕЛЬТ у ПІТСБУРҐУ в СУБОТУ, 24-го СІЧНЯ 1970 р. о год. 6-ій веч.

За Діловий Комітет:

Михайло Корчинський, Михайло Комічак — Юрій Кишакевич, Петро Набер

ПРОБЛЕМИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ҐЛЬОБАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

на. До економічних і політичних проблем долучуються соціяльні. Американсько-совєтські відносини з кожним роком поліпшуються. В загальному можна ствердити, що розвиток в Східній Европі починає відповідати й американським цілям на довшу мету.

БЛИЗЬКИЙ СХІД

Поза війною у В'єтнамі та тепер хвилево справою Біяфри, найбільше міжнародної уваги мають проблеми Близького Сходу. Америка в своїй політиці відносно тієї частини світу має, як і в інших випадках, головну мету: робити все можливе, щоб не допустити до війни, щоб розсвареним сторонам відібрати охоту до такої війни. Це тому, бо існує серйозна небезпека, що на тлі близькосхідньої війни могло б прийти до конфронтації між ЗСА і СССР. Президент Ніксон і його Уряд, перебравши владу, зробив основну перевірку ситуації. В останніх роках ЗСА видвигнули дві пропозиції, які мали б довести до замирення в тій частині світу. Перше — Ізраїль повинен звільнити всі затримані під його зверхністю арабські території та повернутись до кордонів, що існували перед останньою ізраїльсько-арабською війною. Друге — Об'єднана Арабська Республіка зобов'яжеться встановити мир з Ізраїлем, від основного визнання права Ізраїлю на власну державність починаючи. В цій справі було дипломатичне порозуміня між ЗСА і СССР, але Совєтський Союз це знехтував. Тому і залишається ситуація ні миру ні війни, що має свій вплив і на міжнародну політику.

ДАЛЕКИЙ СХІД

На Далекому Сході існують такі самі політичні, господарські і соціяльні проблеми, як у багатьох інших країнах світу ,та ще деякі додаткові. Величезний розвиток виказують країни, які здобули незалежність в останніх декадах. Це відноситься до Філіппін, Індонезії та інших. Японія не тільки піднеслась з воєнної руїни, але сьогодні є другою індустріяльно наймогутнішою країною в світі. Ще вчора вона потребувала допомоги, а сьогодні вона сама готова на найбільш ефективну допомогу іншим. Президент Р. Ніксон, перебравши владу, потвердив виразно, що Америка є тихоокеанською країною і такою залишиться, дотримуючи всіх своїх зобов'язань на тому обширі. В теперішньому плянуванні американської політики відносно Далекого Сходу позначатьюся такі головні напрямні: 1) „Доктрина Ніксосона", себто заява Президента в Ґуамі, що Америка завжди готова допомогти тим, які готові і бажають самі собі допомогти; 2) „В'єтнамізація" в'єтнамської війни; 3) Новий підхід до континентального Китаю з метою відповідного наладнення взаємовідносин без того, щоб відразу нав'язувати з ним дипломатичні стосунки; 4) Нові взаємини з Японією, що стала, після ЗСА, другою в світі економічною супер-потугою, та, вкінці; 5) Новий стиль дипломатії. Все це ще має витримати пробу часу, але є багато познак на поліпшення ситуації.

ОЦІНКА РОКУ

Представники Державного Департаменту вважають, що один рік влади президента Ніксона та його Уряду був успішний і створив нові передумови для ліпшого майбутнього. Коли в Америці приходить новий Уряд, то він, очевидно, не змінює всього. Він повинен і шанує та респектує і виконує всі зобов'язання попереднього Уряду, але рівночасно перевіряє ситуацію та на добрих і помилкових прикладах попередників будує і плянує майбутнє.

РЕДАКТОРИ ХОТІЛИ Б ЗНАТИ

Кожна заява усіх референтів Державного Департаменту викликала численні запити приявних на конференції редакторів. Запити часом були гострі, але відповіді завжди були найбільш зрівноважені і справді дипломатичні. Після конференції державний секретар Роджерс влаштував для її учасників прийняття, на якому був приявний і він сам та поодинокі референти і під час якого вже приватно, продовжувались запити й відповіді для з'ясування ґльобальної американської політики.

РІВНОПРАВНІСТЬ ЕТНІЧНОЇ ПРЕСИ

Етнічна американська преса, включно з українською, мала на цій конференції повну рівноправність, разом із найбільшими американськими пресовими органами, телевізійними і радієвими станціями. З української преси, як згадано, були заступлені: видання УККА (д-р Вол Дудник, ред. І. Білинський), „Свобода" (Й. Лисогір, А. Драган та молодий адепт журналістики Юрко Вірт), „Шлях" (д-р Л. Мидловський) та особисто ред. М. Дольницький.

ПОХОРОН ПЕТРА ВОЛИНЯКА

29 грудня 1969 року по короткій недузі помер від виливу крови в мозок Петро Волиняк. Правдиве його прізвищи Петро Чечет. Він був видавцем і редактором відомого журналу „Нові Дні". Народився 29 вересня 1907 року в місті Корець на Рівенщині. В половині тридцятих років його арештувало НКВД, і він перебував в концтаборі до 1941 року на будові Біломорсько-Балтійського каналу. На еміґрації, в Австрії він зорганізував видавництво „Нові Дні", яке крім книжок видавало газету і журнали. В 1946 році він видав збірку своїх оповідань. З 1950 року в Торонті, Канада, Волиняк розпочав видавати журнал-місячник „Нові Дні" який цього року входив в своє двадцятиріччя.

Покійний, ніби передчуваючи свою смерть, в останнім числі журналу жалівся на брак часу, переобтяження. Він писав, що чого доброго може й „дуба врізати", і тому завчасно всіх запрошував на свій похорон. Як він помер, дехто піддавав думку, щоб його поховати побіч наших визначних діячів в Бавнд Бруці. Але вкінці вирішили поховати його в Торонті. Відправлено дві панахиди. У минулий четвер віддали Покійному останню шану друзі та знайомі й ті, для яких він присвятив багато часу, енергії й своєї батьківської любови — члени ОДУМ-у. В суботу 3 січня Покійного перевезли до Православної церкви. Труну несли члени секретаріяту та ЦК УРДП, ГУ ОДУМ-у та ЦК ОДУМ-у.

Петро Волиняк редагував журнал „Нові дні", видавав для українознавчих шкіл підручники, для дітей і молоді журнал і книжки та твори мистецької літератури. Він займав визначні становища в партії Івана Багряного — УРДП. Він був заступником голови і ген. секретаря УРДП Василя Гришка. На похорон з'їхались делеґати та члени осередків УРДП з Чикаґо, Філядельфії, Ню Йорку, Дітройту, Мінеаполісу, Клівленду, Монтреалю, Лондону, Гамільтону, Торонта, Ошави та інших міст. Похоронну Службу Божу відправив Архиєпископ Михаїл в сослужінні з чотирьма священиками. Побіч домовини та вздовж проходу аж до виходу з церкви стояла почесна варта членів ОДУМ-у.

Про смерть Волиняка повідомлено дочку та брата в Україні. Щоб уможливити рідним побачити його, після церкви відвезли труну до похоронного заведення. Як прийдуть рідні (дочка вже приїхала) тоді торонтська громада разом з ними відпровадить його на вічний спокій на кладовище, 10 січня. Цю працьовиту, людяну, темпераментну, багату досвідом, щиру людину вшанували на поминальному обіді понад 350 осіб. Прощало його промовами на поминальному обіді коло 30 осіб від різних організацій та установ. Після смерти Ів. Багряного демократичний бльок поніс другу велику втрату, відсутність якого довший час відчуватиметься в політичному й громадському житті.

О. К.

УКРАЇНСЬКИЙ РЕСТОРАН „ТАРАС" У БРІЗБЕНІ

Брізбен, Австралія. — читачка тижневика „Вільна Думка" Люба Пінкевич повідомила в числі 45 газети, що управа міста дозволила українцям збудувати в центрі на річкою Брізбен ресторан, який буде мати назву „Тарас". Читачка пише, що в ресторані буде 20 місць для працюючих та що „побажано, щоб вони всі були українці, особливо студенти університету".

ФРАНЦІЯ ОБІЦЯЛА БУЛА Ізраїлеві, що коли Ізраїль відмовиться від 50-ох джетових бомбовиків, що їх давно замовив був у Франції і за які заплатив був, але не отримав їх внаслідку заборони, що її проголосив був президент де Голль після ізраїльсько - арабської війни, то Франція тих літаків не продасть ніякому ворогові Ізраїлю. Таку заяву склав ізраїльському амбасадорові в Парижі Вальтерові Ейтанові міністер закордонних справ Моріс Шуман. Проте Франція продала тих 50 джетових бомбовиків Лібії,

НАЦІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ В СССР

(Закінчення зі стор. 2-ої)

нях своїх національних прав та що совєтська влада за всяку ціну старається приборкати їх активність. Останнім часом українські націоналісти виступають проти офіційного перекручування історії України, проти усування української мови з міських шкіл і проти економічних директив з Москви, які змушують Україну розбудовувати важку індустрію, занедбуючи при тому продукцію товарів широкої потреби.

В одному тільки місці Джан Дорнберґ приходить до невірного висновку зі своїх в основному вірних спостережень щодо України. Він пише, що підсовєтські українці є не так за повну незалежність, як радше за послаблення централістичної контролі. „Ми не бажаємо сепаратизму, — сказав йому в розмові один українець. — Чого ми бажаємо — так це більше автономії внутрі Союзу". Очевидно, американський автор говорив або з „підставленим" українцем, або з українським патріотом, який висловився так з обережности, щоб не напитати собі біди.

Та це домагання більших автономних прав є якраз тим, пише Дорнберґ, чого теперішні совєтські керманичі не хочуть дозволити. У столітті, в якому задовольняються національні домагання в цілому світі, лише Кремль не дає національних прав поневоленим ним народам. Совєтські проводирі свідомі того, що, признавши леґітимні права своїм національним меншинам, вони наразили б цим на небезпеку саму совєтську систему, спричинилися б до розвалу СССР. Але й не йдучи на поступки щораз гострішим домаганням поневолених народів, володарі Кремлю наближають політичну експльозію, яка розвалить Совєтський Союз.

В ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА і БАТЬКА

бл. п.
Інж. МОДЕСТА МАКАРА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в четвер, 22-го січня 1970 року
о год. 8:30 ранку
в церкві **НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ ПДМ**
при McDougall вул. у **ДІТРОЙТІ,**
про що повідомляє

дружина **ОЛЬГА з ДІТЬМИ**

Замість квітів на могилу

бл. п. Василя К. Сокологорського

на потерпілих від землетрусу українців в Югославії 50.00 долярів зложили

СТЕПАН, ОРИШКА, СТЕПАН, мол. БОРИСЕВИЧІ з Чикаґо

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 31-го грудня 1969 року відійшов у Вічність наш Незабутній

МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.
ВАСИЛЬ КИРИЛОВИЧ СОКОЛОГОРСЬКИЙ

В безмежному горю і смутку, спричиненому цією втратою, ми зазнали багато висловів щирого співчуття і справжньої любови близького від наших Друзів і Знайомих.

Висловлюємо сердечну подяку всім, що по-християнському відкликнулися на вістку про наше горе та теплими словами співчуття облегшили наш біль та смуток.

Дякуємо всім, що взяли численну участь в похоронних обрядах та своєю присутністю причинилися до звеличання супроводу бл. п. Покійного в останню далеку дорогу. Особливу подяку складаємо Всеч. о. Протопресвітереві Федорові Білецькому за похоронні відправи, всім Приятелям і Знайомим за молитви, співчуття, гарні квіти та пожертви на Служби Божі.

Щира подяка д-рові Фаріонові за лікарську опіку та щире признання похоронному заведенню Музика і Син за проведення похорону.

Родина **СОКОЛОГОРСЬКИХ**

✝

У великому смутку і болю повідомляю Рідню, Друзів і Знайомих, що 13-го січня 1970 р. о год. 6-ій по пол. відійшла у Вічність на 52-му році життя, після дуже важкої і болючої недуги моя Найдорожча **ДРУЖИНА і МАТИ** моєї доньки Марти

бл. п.
ЯНІНА БОРОДАЙКО з дому СКОРУПСЬКА

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 17-го січня 1970 р. з похоронного заведення П. Яреми, 129 Схід 7-ма вулиця в Ню Йорку, Н. Й.

В глибокому смутку:

ВОЛОДИМИР БОРОДАЙКО — чоловік
МАРТА — доня

В 10-ТІ РОКОВИНИ СМЕРТИ

бл. п.
ФЕДОРА І. ОЛЕСНИЦЬКОГО

відправиться

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

в **ЦЕРКВІ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЮАРКУ, Н. Дж.**

в вівторок, 20-го січня 1970 року, о год. 8-ій рано

ДРУЖИНА, ДІТИ, ВНУКИ та ПРАВНУК

Субота, 31-го січня 1970 р.
Початок: год. 8-ма веч.
Заля Greek Church Hall
150 Linden Place
ORANGE, N. J.

Гурток Пласт-Прияту, Станиця в Нюарку — влаштовує

ТРАДИЦІЙНІ

КАРНАВАЛОВІ ВЕЧЕРНИЦІ

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДЕБЮТАНТОК
Оркестра Б. ГІРНЯКА
Столики замовляти у крамниці "Salamander" Shoes, 1060 Springfield Avenue, Irvington, N.J.
Тел.: 374-5768

Неділя 25 січня 1970 року
Година 4:00 по пол.
Fashion Institute
225 West 24th Street, NEW YORK CITY
Квитки вступу в передпродажі:
АРКА, ЕКО, Сурма і „Самопоміч"
Вступ вільний для молоді в одностроях.

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій Великого Ню Йорку
МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ УККА
— влаштовує —
СВЯТО САМОСТІЙНОСТИ І СОБОРНОСТИ

ПРОГРАМА:
Відкриття і Проклямації Українського Дня.
Промова — д-р Володимир Стойко
Дівочий Хор „Веснівка" з Торонта, під дир. К. Г. Зорич-Кондратської
Танцювальний Ансамбль Осередку СУМА в Ню Йорку „Верховинці" під керівництвом О. Гензи
Того ж дня в Українських Церквах Ню Йорку будуть відправлені УРОЧИСТІ СЛУЖБИ БОЖІ в намірені Українського Народу.

Над свіжою могилою незабутнього настоятеля о. Юрія Сікорського

Першого грудня 1969 р. після довшої тяжкої недуги упокоївся в Бозі наш незабутній, улюблений настоятель, митрофорний протоієрей о. Юрій Сікорський.

Батько покійного був військовиком, учасником визвольних змагань і дитина народилася в одному з таборів інтернованих вояків. Дитинство малого Юрчика пройшло в таборі в м. Каліші в Польщі.

Дитинство малого Юрчика не минало в достатках. В умовах таборового життя сім'я жила дуже бідно. Та малий тим не переймався. Бували приємні дні: в таборі відбувалися українські національні свята, на яких виступав свій драматичний гурток. В такім патріотичнім оточенні зростав молоденький Юрчик і формувався його світогляд. Не раз пізніше казав: „я петлюрівець, бо народився й виріс серед петлюрівців, серед вояків Української Народньої Республіки".

Вже з дитинства Юрчик виявив гарний голос, слух і замилування до музики. Сучасники оповідають, що він не пропускав ніодної співанки і ніколи не спізнявся. Пізніше у о. Юрія виробився прекрасний сильний драматичний тенор.

Середню освіту одержав частинно за німецької окупації в старших клясах української Холмської гімназії, і я мала честь бути його вчителькою з історії і географії. Закінчив він середню освіту і богословську — у Варшаві.

Це був священик з покликання. Коли йому казали, що з його голосом співати не в церкві, а в опері, він відповідав: „Я хочу служити Богові". Він просив диригента, щоб церковний хор співав не надто голосно, бо тоді він дістає більше натхнення. Дійсно, Служба Божа о. Юрія викликала глибокий молитовний настрій. По своїй вдачі наш настоятель був правдивим християнином: це була дуже добра, незлобива людина: з його уст ніколи не виходило неправдиве слово, навіть коли це було не на його користь.

Коли о. Юрій приїхав до Америки й не знав ще добре англійської мови, мусів тяжко працювати на фабриці, стоячи весь день при розпеченій печі й совати туди важкі залізні штаби, Церква не в силі була оплатити священика, як належить, а він мав сім'ю, і четверо дітей. Врешті, коли о. Ю. опанував мову, один з наших хористів, п. д-р Кузьмич запропонував йому допомогти дістати працю в дослідному інституті, де він сам працював. Пішли до професора і там д-р Кузьмич вихваляв о. Юрія, що той ніби має кілька років медицини й розуміє це діло. Коли проф. звернувся до самого о. Юрія і запитав, чи він знає цю роботу, той щиро відповів, що поняття про це не має. Це так подобалося професорові, що він приняв о. Юрія на роботу, кажучи: „Научимо". І дійсно, новий працівник швидко опанував усе, що треба і все пішло гаразд.

Як людина бл. п. о. Юрій був добрий, лагідний і старався завжди допомогти кожному, хто терпів і то не тільки морально, а й матеріяльно, хоч сам не мав великих достатків.

Останнім часом наша церква прикрасилася новим чудовим іконостасом, хор маємо гарний і, здавалося, що тепер уже ніщо не закаламутить спокою і ми можемо без хвилювань віддаватися молитві в нашому прекрасному храмі. Треба додати, що ми й диякона дістали неабиякого, — бувш. соліста харківської опери, баса-баритона — артиста Чалого.

Не так давно відійшов від нашої церкви до власної парафії другий священик, о. Іван Кульчицький, який має також дуже гарний голос — ліричний тенор. То ж, коли бувало в часі великого посту у вівтарі співали священики „Розбійника", а до їх хору долучувався ще баритон хориста п. Якимчука, то всі в церкві плакали.

Недавно одна молода пара захотіла вінчатися в Глен Спей, відпочинковій оселі Робітничого Союзу з тим, щоб вінчав о. Юрій. Був запрошений весь хор і диякон. Українське католицьке духовенство не дозволило вінчати православних у своїй церкві. Запропонували свою церкву американські католицькі ченці, здається — Домінікани. Вийшло навіть краще, бо їхня церква була просторніша.

Почалося Богослуження - вінчання, що провадило наше духовенство та, диякон, і співав хор, під управою диригента п. інж. Олійника. Вже перші звуки гарного голосу о. Юрія, могутні виголошування о. диякона, чудовий спів хору, привабили силу сторонніх слухачів, які не тільки виповнили вщерть залю, але багато їх стояло за відкритими дверима в коридорі.

По вінчанню багато американців і господарі церкви, католицькі ченці, гаряче дякували о. Юрієві за ту велику насолоду, що дало їм українське православне Богослуження.

При нашій церкві є недільна школа, якою опікувався о. Юрій, є Сестрицтво імени св. Ольги. Наш настоятель дуже цінив наше Сестрицтво.

До нашої церкви на Брум вул. вчащали не тільки православні з інших парафій, але й українці іншого віровизнання, говорячи, що наш священик чудово служить, церква прекрасна, і хор дуже гарно співає.

Ми не можемо уявити собі нашої церкви без нашого дорогого отця Юрія. Але судилося інакше: Господь покликав його до себе в повному розквіті сил, у віці несповна 47 років життя.

Нехай легкою буде Йому цей куточок української землі, під омофором крил Церкви - пам'ятника, серед достойного Товариства спочилих там ієрархів, військового проводу, артистів, письменників, науковців і всіх заслужених українськких громадян, — в цьому українському Пантеоні.

Нехай ці кілька рядків будуть нев'янучою квіткою на Його дорогу могилку.

Нат. Савченко

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗСА

Доповідь д-ра А. Лібацького

Ню Йорк. — 22-го листопад 1969 д-р А. Лібацький доповідав на Відділі фізико-хемічно-математичнім Української Вільної Академії Наук у ЗСА про „Радіоактивні методи визначування віку".

Голова Відділу проф. М. Зайців відкрив засідання. Д-р А. Лібацький зазначив, що радіоактивні методи визначування віку набрали протягом останніх двох десятиліть широкого застосування і міждисциплінарного значення. Важливі вони і в геології для визначування віку порід, і в астрономії для визначування віку зір, і в археології для визначування віку стародавніх людських поселень, і в музейній ділянці для визначування віку старших картин і інших музейних річей. Теоретичне значення мають вони в фізиці й хемії для вивчення атомної будови й атомних перемін.

Був поданий короткий огляд існуючих методів визначування віку й їхні фізичні принципи. І так в геології найбільш поширеною методою є метода основана на помірах кількости урану й олова, яке повстало з урану через радіоактивний розпад. Існують й інші методи, а саме, вживання радіоактивного калію й визначування основані на помірах кількости гелію, який витворюється при радіоактивному розпаді урану. При високій температурі, яка має місце на зорях, витворюються нові елементи з водню, і між ними й літій. Усі молоді зорі багаті на літій, але з часом він розпадається, і це дає змогу визначити вік зір. Наше сонце вважається ще молодою зорею, хоч і має вже декілька більйонів літ. В історії або археології маємо до діла з визначуванням віку предметів органічного походження (дерево, тканини, тощо). До цього застосовується метод радіоактивного вуглецю-14. Все, що живе, має малу, але таку, що можна поміряти, радіоактивність. Ця радіоактивність має свій початок у тому, що в верхніх слоях атмосфери, в наслідок дій космічної радіяції, азот переміняється на вуглець-14, а через фотосинтез і деякі метаболічні процеси цей радіоактивний вуглець-14 попадає до живих систем рослин і тварин. Коли рослина або тварина вмирає, радіоактивність з атмосфери в неї більше не поповнюється, а та, яку вона мала, коли жила, зменшується з часом через радіоактивний розпад. Це й дає змогу визначити вік багатьох предметів органічного походження. Висліди, одержані родіоактивною методою, кидають багато нового світла на початок і розвиток людської цивілізації на землі.

Н.Н.

Що вона бачила в Україні...

Ви напевно бачили прозірки і фільми, як теж чули доповіді людей, що відвідують Рідні Землі. Ми, тобто ті, що з яких небудь причин не мали змоги це пережити — завжди раді відчути подих рідного, нехай навіть посередньо. Наша громада в Лос Анджелесі мала змогу пригадати те, що таке далеке, а рівночасно таке близьке.

19-го листопада м. р. в залі У.К.О. пані Ірина Бульчак висвітлила ряд прозірок і фільмів з подорожі по Україні. Уродженець Львова і співучасник подорожі п. О. Муць, коментував, зокрема, де йшлося про „його" місто.

Тут справа не в якомусь спеціяльно приготованому докладі чи фільмі. Це спостереження людини, що знала про Україну, зокрема про свою „Зелену Буковину" тільки з прочитаного і з оповідання батьків. Це теж справа відчуття і зрозуміння. П. Ірина зуміла відчути і зрозуміти і передати нам це словами і образами так, як вона це сприняла.

В репортажі охоплені всі важніші моменти подорожі: наші села, що встоялись перед бурями і лихоліттями, їхні будні, журби і радості. Київ у його величі й красі. Дніпро і подорож по ньому. Княжий Львів, підприємчивий і рухливий, як і завжди. Тернопіль, Чернівці ... міста й села. І могила в Каневі з величньою постаттю поета, куди люди йдуть, як на прощу! святий Володимир на своїй горі, Хмельницький, Шашкевич, Франко ... І свята, одвічна Софія і святоюрська гора і все те, що нам дороге і незабутнє. А відтак вічнозелені Карпати, килими полонин і чисті потоки. І завжди бачите людей. Це наші люди! І ті, що замітають вулиці примітивними березовими мітлами, і ті, що літають в космічних просторах. Образи зміняються, а ми мандруємо призабутими стежками, що такі далекі простором, а такі близьк нам.

Так і кортить, як це бачите на екрані, поплюскатися у Пруті, чи помчати ракетою по дніпрових водах. Або мандрувати Карпатськими плаями, вслухуючись в шум ялиць і музику гірських потоків. Або на зміну включитись у весільний хоровід, що розтягнувся широкою вулицею села. Або може в одному з парків сісти на лавці і відпочити серед зелені і квітів.

Це те, що нам висвітлено й сказано простими, нескомплікованими словами. Словами щирости і відчуття рідного. Пані Ірина Бульчак уродженка Канади, тепер в Каліфорнії, є представницею фірми Шіпка Травел Ейдженсі. Цього року вона була вдруге на Україні, цим разом як провідниця групи. Провідники завжди мають проблеми. Думаю, що вона їх мала мало. Всі вернулись живі, здорові і задоволені.

М. Г. І.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

MARY NAKONECHNA, членка УНС Відд. ч. 185 Б-ва св. Василія в Мейфілд, Па., померла 5 грудня 1969 р. на 72 р. ж. Нар. в с. Любешка, повіт Бібрка, Україна. Стала членкою УНС в 1922 р. Полишила в смутку 3 доньки: Ксеню, Гльорію і Ліббі, 2 синів: Василя і Стенлея. Похорон відбувся 8-го грудня 1969 р. на цвинтарі св. Івана в Мейфілд, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Романишин, секр.

JOHN P. KRINACK, член УНСоюзу Відд. ч. 113 Т-ва св. Івана в Дерри, Па., помер 7 грудня 1969 р. на 60 р. ж. Нар. в Браденвілле, Па. Став членом УНС в 1947 р. Полишив у смутку дружину Катерину та дітей: Івана, Дороту, Гелену, Дональда, Павла і Альберта. Похорон відбувся 10 грудня 1969 р. на цвинтарі св. Марів в Браденвіллі, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

МИКОЛА СТИСЛОВИЧ, член УНС Відд. 194 Т-ва Свобода в Ню Йорку, Н. Й., помер 14 грудня 1969 р. на 74 р. ж. Нар. в Україні. Став членом УНС в 1950 р. Полишив у смутку дружину Марію і Родину. Похорон відбувся 17 грудня 1969 р. на цвинтарі св. Раймонта в Асторії, Квінс, Н. Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Е. Манацький, секр.

Д-р ЯРОСЛАВ ПАСТЕРНАК, член УНС Відд. 418 Т-ва Б. Хмельницького в Торонті, Канада, помер 30 листопада 1969 р. на 78 р. ж. Нар. в Хирові, Украйна. Став членом УНС в 1950 р. Полишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 3 грудня 1969 р. на цвинтарі Парк Лови в Торонті, Канада.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

JOHN NASTASAESKI, член УНСоюзу Відд. 177 Т-ва Любов в Провіденс, Р. Ай., помер 24 грудня 1969 р. на 86 р. ж. Нар. в с. Боднарівка, пов. Гусятин, Україна. Став членом УНС в 1923 р. Полишив у смутку сина Стенлея. Похорон відбувся 27 грудня 1969 р. на цвинтарі св. Франсіска в Павтукет, Р. Ай.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Лаба, секр.

АНТІН СОЛОМКА, член УНСоюзу Відд. 292 Б-ва св. І. Хрестителя в Дітройті, Міш., помер 26 грудня 1969 р. на 70 р. ж. Нар. в Сокалі, Україна. Став членом УНСоюзу в 1935 р. Полишив у смутку дружину Ольгу і сина Володимира. Похорон відбувся 29 грудня 1969 р. на цвинтарі св. Гедвіґа, в Дірборн, Міч.
Вічна Йому Пам'ять!
П. Федик, секр.

АННА ШПИКУЛА, членка УНС Відд. 432 Т-ва Т. Шевченка в Торонто, Канада, померла 13 грудня 1969 р. на 48 р. ж. Нар. в Канаді, стала членкою УНС в 1953 році. Полишила в смутку мужа Ярослава. Похорон відбувся 16 грудня 1969 р. на цвинтарі Парк Лови в Торонті, Онт., Канада.
Вічна Їй Пам'ять!
Секретар

АНДРІЙ МЕДЗЯК, член УНСоюзу Відд. 301 Т-ва Д. Вітовського в Чикаґо, Ілл., помер 17 грудня 1969 р. на 48 р. ж. Нар. в Чикаґо, Ілл. Став членом УНС в 1938-1961 р.р. Полишив у смутку дружину Ґрейс, дітей: Андрія мол., Олексу і Беатріцію. Похорон відбувся 20-го грудня 1969 р. на цвинтарі св. Казимира в Чикаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
П. Врубльовський, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 25-го СІЧНЯ 1970 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні загальні збори 424 Відд. о 1-ій год. по пол. в церковній залі при церкві св. Покрови, 2225 N. Masher St. Проситься чл. прибути на цей час. — Управа.

НЕДІЛЯ, 1-го ЛЮТОГО 1970 р.

НЮАРК, Н. Дж. Загальні і місячні збори Т-ва Орлик — 27-ий Відд. в залі „Самопомочі". при 249 Stuyvesant Avenue, Newark, NJ. Загальні збори о год. 1-ій по пол., місячні — о год. 2-ій по пол. — Л. Олесницька.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!